

[Bøgholm.]

betydning for det samlede Nordens udenrigs- og militærpolitik. Udfra et vist synspunkt kan det vel siges, at selve den svenske neutralitetspolitik er forankret i det delvise nordiske medlemsskab af NATO, og heller ikke Finland er vel derved stillet ringere. Men det er næsten, som om vor udenrigspolitiske handlekraft er blevet udtømt hermed. Den nordiske indsats i arbejdet på at samle Europa har været overordentlig beskeden. I grunden har det, vi har stået sammen om i Europasamarbejdet, først og fremmest været et nej. Nej var Nordens svar til den store tanke om Europahæren. Nej sagde man til kul- og stålunionen, og medens Italien opnåede medlemskab af vestunionen, holdt de nordiske lande sig udenfor.

Tidspunktet må da være kommet til at stille spørgsmålet, hvorvidt Europa står overfor en nordisk eskapisme. I stedet for at overvinde problemerne synes man at gå uden om. Ja, uden om, sagde jo Bøjgen.

Europahæren er i dag en drøm, der brast, men tilbage bliver vestunionen samt kul- og stålunionen. Det var vel for et par år siden den almindelige opfattelse i Danmark, at vi skulle gå så langt indenfor det europæiske samarbejde, som England var villig til at gå, og det var heller ikke ualmindeligt, at man beklagede sig over, at England ikke ville gå videre. Man talte om den engelske isolationisme, og så sandelig ikke med urette. I dag er England blandt de ledende magter i vestunionen og står som associeret medlem af kul- og stålunionen, medens de nordiske lande begge steder står udenfor. Isolationismen er i dag ikke noget engelsk fænomen, den er blevet et nordisk fænomen, og det er os, de nordiske parlamentarikere, der har et overordentlig væsentligt ansvar for hele denne udvikling.

Om vestunionen skal jeg ved denne lejlighed ikke sige meget, men først og fremmest henvise til, hvad jeg tidligere har sagt derom fra denne talerstol, og blot gøre den yderligere bemærkning, at jeg tror, regeringen bør tage denne sag op til fornyet overvejelse. Det er min opfattelse, at der for den høje regering foreligger kendsgerninger og synspunkter, der taler for en dansk tilslutning.

Hvor det gælder kul- og stålunionen, må

vel den danske holdning endnu karakteriseres som afventende. Jeg kan meget godt se, at et egentligt dansk medlemsskab vil kunne volde vanskeligheder i forbindelse med en kommende nordisk toldunion, som man vel endnu ikke har opgivet, og jeg skal ikke lægge skjul på, at for mig ville en nordisk toldunion være vigtigere end et dansk medlemsskab i kul- og stålunionen, men den indvending, man fra et sådant synspunkt ville kunne rette mod dansk medlemsskab, ville fornuftigvis ikke kunne rettes, om Danmark søgte stilling som associeret medlem.

Jeg ved meget vel, at der fra betydende økonomiske kredse i Danmark har været fremført betænkeligheder overfor en dansk tilslutning netop til kul- og stålunionen, men såvidt jeg har kunnet se, har det været betænkeligheder, der ene og alene har rettet sig mod den stilling, Danmark ville få, om det gik ind i unionen som fuldt medlem. Jeg kan ikke se, at man har argumenter imod den stilling, der ville blive dette lands, om Danmark, således som England har gjort det, gik ind som associeret medlem. Jeg hører til dem, der ikke tror ret meget på, hvad man kunne kalde fraværets politik.

Man skal heller ikke glemme, at kul- og stålunionen omfatter 160 millioner mennesker, og sandelig heller ikke, at her er ikke blot tale om en union, som har økonomisk betydning, men om en union, der for en væsentlig dels vedkommende har politisk betydning. Når det forhåbentlig bliver muligt at klare Saarproblemet — trods den afstemning, som overraskede alle dem, der ikke havde været i Saar — er det netop, fordi både Tyskland og Frankrig står som medlemmer af kul- og stålunionen, netop fordi man derigennem vil kunne sikre det nære samarbejde mellem minetten fra Lorraine og kullene fra Saar. Der er et naturligt samarbejde. Havde der ikke været kul- og stålunionen, ville Saarafstemningen utvivlsomt have givet anledning til overordentlig dybe skillelinier, der ville gå på tværs af det europæiske samarbejde. Det er værd at tage dette mere politiske synspunkt med ind i overvejelserne, når man tænker på den stilling, vi fra dansk side bør indtage overfor kul- og stålunionen.

Man har med rette, hvor talen har været